

Uppföljning av handläggningstider mm inom plan- och bygglagens område, 2017

Enköping – Heby – Håbo – Knivsta – Tierp – Uppsala - Älvkarleby – Östhammar

Inledning

Länsstyrelsen får varje år i uppdrag av regeringen att granska byggnadernas arbete med tillsyn, samt hur kommunerna tillämpar plan- och bygglagstiftningen.

I regleringsbrevet för 2018 fick länsstyrelserna i uppdrag att följa upp hur kommunerna uppfyller kraven på lagstadgade handläggningstider när det gäller planbesked, lov och förhandsbesked samt anmälan. Länsstyrelsen skulle i samband med detta lyfta fram goda och konkreta exempel på handläggningsrutiner mm. Uppdraget ska redovisas till Boverket senast 30 april 2018.

Utdrag ur Regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende länsstyrelserna

Tillsyn och tillsynsvägledning över kommunernas plan- och byggverksamhet

42. Länsstyrelserna ska följa upp hur kommunerna uppfyller kraven på lagstadgade handläggningstider enligt plan- och bygglagen (2010:900). Utifrån uppföljningen ska länsstyrelserna lyfta fram goda och konkreta exempel på handläggningsrutiner, utformning av organisation av service och rådgivning, aktivt arbete med kompetensförsörjning, finansieringsförutsättningar och andra relevanta faktorer som bidragit till att kommuner med olika förutsättningar uppfyller kraven. Formerna för åiterrapportering ska utformas i dialog med Boverket. Uppdraget ska redovisas till Boverket senast den 30 april 2018.

Denna rapport är en sammanställning av uppdraget, och kommer att redovisas till Boverket. Hänvisning till lagtext i denna åiterrapportering förkortas exempelvis till PBL 8 kap 24 § och då avses 8 kapitlet 24 § i plan- och bygglagen (2010:900). Plan- och byggförordningen (2011:338) förkortas i fortsättningen PBF. Med förkortningen BN avses kommunens byggnadsnämnd eller motsvarande nämnd med ansvar för myndighetsutövning inom plan- och bygglagens område.

Innehållsförteckning

Inledning	2
Innehållsförteckning	3
Sammanfattning	4
Fakta om Uppsala län	5
Del 1, Planbesked	6
Sammanställning av frågor och svar i enkätens del 1	6
Del 2, Lov och förhandsbesked	9
Sammanställning av frågor och svar i enkätens del 2	9
Del 3, Anmälan	15
Sammanställning av frågor och svar i enkätens del 3	15
Analys/reflektion	20

Sammanfattning

I regleringsbrevet för 2018 fick länsstyrelserna i uppdrag att följa upp hur kommunerna uppfyller kraven på lagstadgade handläggningstider när det gäller planbesked, lov och förhandsbesked samt anmälan. Länsstyrelsen skulle i samband med detta lyfta fram goda och konkreta exempel på handläggningsrutiner mm. Uppdraget ska redovisas till Boverket senast 30 april 2018.

Del 1, Planbesked

Sammanfattningsvis klarar länets kommuner handlingstiderna för planbesked bra. Framgångsfaktorer kan dels vara att resurser prioriteras till detta, att kommunerna har riktlinjer och rutiner att följa för hur ärendena ska handläggas och vad som ska utgöra underlag för bedömningar i ärendena. Faktorer som kan förlänga tiden till beslut är dels brist på resurser, dels frekvensen för sammanträden hos nämnden eller KS, samt den tid före sammanträden som förslag till beslut behöver vara klart. I huvudsak framstår det dock som att länets kommuner hanterar detta väl.

Del 2 och 3, Lov och förhandsbesked samt anmälan

Kommunerna i Uppsala län klarar i stort de lagstadgade kraven på handläggningstider, majoriteten av kommunerna klarar över 90 procent av ärendena i tid. När det gäller lov- och förhandsbesked är utmaningarna att klara kraven större än när det gäller anmälan. Nedskrivna rutiner och riktlinjer bedöms vara en framgångsfaktor, liksom långtgående delegation och god kompetensförsörjning hos byggnadsnämnderna. Det arbete som kommunerna lag ner på tydliga, enkla och effektiva medborgardialoger bedöms också ha en god inverkan på handläggningstiderna.

Dock finns en del utmaningar för att klara arbetet i tid, främst konstaterar man brist på resurser men också svårigheten att få tag på arbetskraft. Länsstyrelsen anar också en frustration när det gäller de s.k. Attefallsreglerna, som har till syfte att underlätta för byggherrarna, men som inte sällan skapar frågetecken och oförståelse för den prövning som byggnadsnämnden ändå måste göra.

De avvägningar och tolkningar som byggnadsnämnderna ställs inför i de olika ärendetyperna i kombination med "för grund" vägledning från Boverket nämns som ytterligare en utmaning. Samt att tolkningar av byggreglerna görs olika i landet.

Länsstyrelsen har fått ta del av skriftliga rutiner och riktlinjer, från några av kommunerna, dessa finns som bilagor till denna rapport.

Fakta om Uppsala län

Antal invånare: 367 483 personer

Antal kommuner: 8

Yta: 8 207 kvadratkilometer

Antal kommuner som svarat på enkäten: samtliga 8

Fördelningen av invånare i länet: Uppsala är länets största kommun, sett till antal invånare, med omkring 219 000 invånare. Näst störst är Enköping, med ca 43 000 invånare. Därefter kommer Östhammar, Tierp och Håbo kommuner med runt 21 000 invånare, som följs av Knivsta med drygt 18 000, Heby med 13 800 och Älvkarleby med omkring 9 500 invånare.

Del 1, Planbesked

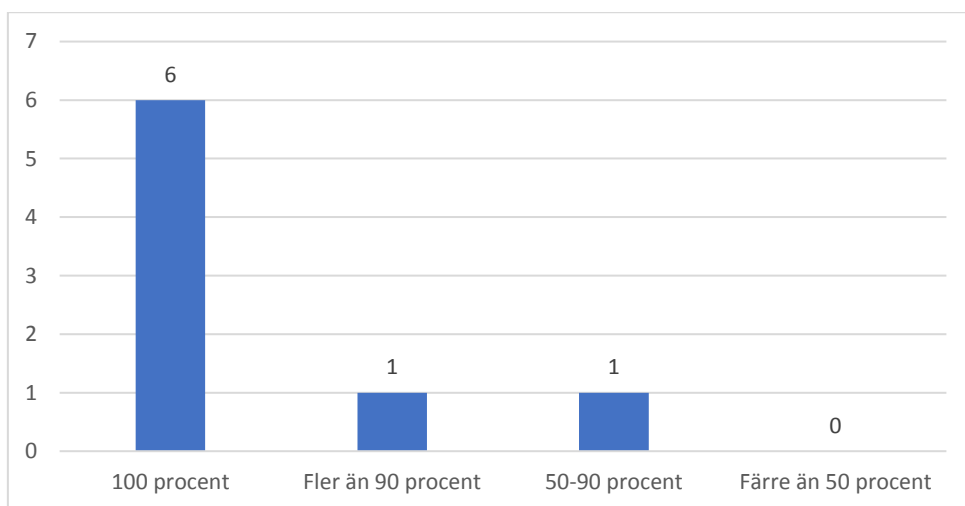
Lagstöd

PBL 5 kap 4 §

När kommunen har fått en begäran om planbesked som uppfyller kraven i 3 § ska kommunen ge sitt planbesked inom fyra månader, om kommunen och den som har gjort begäran inte kommer överens om något annat.

Sammanställning av frågor och svar i enkätens del 1

1.1 Ange ungefärlig andel planbesked som BN beslutade inom 4 månader (under 2017)

1.2 Beskriv kortfattat BN:s handlägningsrutiner angående planbesked

Handlägningsrutiner

Det varierar mellan kommunerna vilket organ som fattar beslut om planbesked. Det kan vara byggnadsnämnden (eller motsvarande nämnd), nämndens arbetsutskott, kommunstyrelsen eller kommunstyrelsens arbetsutskott.

Vanlig handlägningsrutin i länets kommuner:

- Registrering av ansökan
- Genomgång av ärendet och fördelning till handläggare
- Kontroll av att ansökan är komplett
- Handläggaren granskar mot t ex ÖP, andra underlag, kommunens prioriteringsgrunder för detaljplaner m.m.
- Förslag till beslut skrivs
- Beslut om positivt eller negativt planbesked
- Meddelande av beslutet till sökande.

1.3 Ange gärna om BN har förbättrat sina handläggningstider och beskriv vilka förändringar som gjorts för att förbättra resultatet

De kommuner som svarat att de genomfört ett förändringararbete för ett förbättrat resultat nämner att de tagit fram nya riktlinjer respektive en planhandbok, för att underlätta handläggningen, eller att de har tillsatt mer resurser för detta denna typ av ärenden. En kommun nämner att de genomför möten innan förfrågan om planbesked skickas in och en kommun beskriver att besluten om planbesked för att korta tiden har delegerats från KS till KSau.

Några av kommunerna nämner också att de, åtminstone under de senaste åren, inte har haft problem med långa handläggningstider vad gäller planbesked.

1.4 Beskriv kortfattat hur BN är organiserade samt hur BN arbetar för att ge service och rådgivning angående planbesked

Organisation

Vad gäller kommunernas organisation så har inte alla kommuner beskrivit denna i enkätsvaren. Storleken på länets kommuner skiljer sig väldigt mycket åt, länets största kommun har 219 000 invånare och den minsta har 9 500. Skillnaderna på hur förvaltningarna är organiserade är därför också väldigt stora. I ett par kommuner finns en bygg- och miljönämnd, i vissa finns en plan- och byggnadsnämnd och i några av kommunerna hanteras planfrågor av KS eller ett utskott under KS.

Länets största kommun beskriver att detaljplaneenheten är organiserad enligt följande:

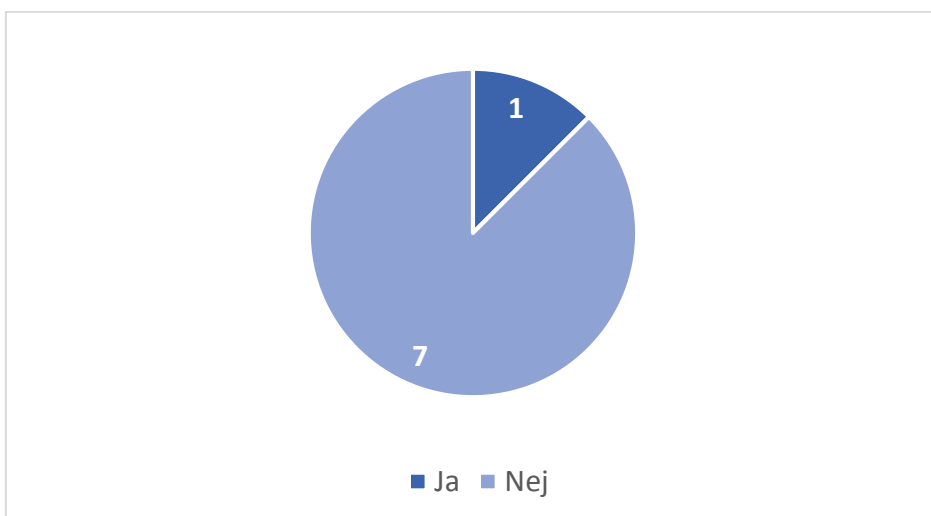
Planchef:	1 st (2 st från mars 2018)
Koordinator:	1 st
Administratörer:	2 st
Karttekniker:	2 st
Handläggare:	ca 22 st

Service och rådgivning

Rådgivning angående planbesked ofta genom information på kommunernas webbsidor. De flesta av kommunerna beskriver att de ger råd via telefon och e-post, samt att möjlighet finns till möten mellan intressenter och kommunens tjänstemän, innan ansökan om planbesked skickas in, och/eller i senare skeden.

Direktkontakten mellan kommunens handläggare och den som söker planbesked anser Länsstyrelsen kan vara en värdefull del i rådgivningen, och något som bedöms kunna underlätta processen både vad gäller planbesked och senare detaljplaneprocessen.

1.5 Har BN haft svårt att klara handläggningstiderna för planbesked?

1.6 Vad bedömer BN att svårigheterna berott på? (T ex resursproblem eller annat).

Den kommun som svarat ja på frågan uppger att orsaken är resursproblem.

En annan kommun nämner att en svårighet för handläggning av planbesked är sommaruppehåll för politiska sammanträden.

1.7 Övriga synpunkter när det gäller planbesked, t ex problem, förslag till lösningar etc.

En kommun kommenterar att problemet för dem som söker planbesked inte är väntetiden på planbesked, utan väntetiden på att planarbetet ska påbörjas.

En annan kommun anger att de anser att lagen är otydligt utformad vilket ger en osäkerhet för dem som fått planbesked. Detta i och med att trots att sökande fått positivt planbesked medför det inte automatiskt att planen kommer att genomföras inom den närmsta tiden. Detta ger en osäkerhet för planintressenten.

En kommun nämner som förslag på lösning att ha bättre rutiner för möten i tidiga skeden och en inarbetad beredningsgrupp.

Del 2, Lov och förhandsbesked

Lagstöd

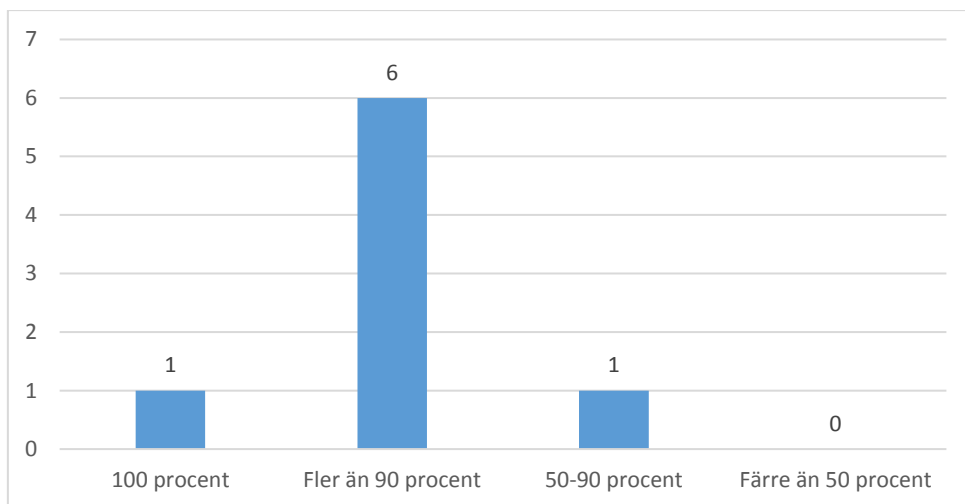
PBL 9 kap 27 §

Byggnadsnämnden ska handlägga ärenden om lov och förhandsbesked skyndsamt och meddela sitt beslut om lov eller förhandsbesked inom tio veckor från det att den fullständiga ansökningen kom in till nämnden. Om det är nödvändigt på grund av utredningen i ärendet, får tiden förlängas en gång med högst tio veckor utöver de ursprungliga tio veckorna. Sökanden ska informeras om förlängningen och skälen för den innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

Bestämmelser om att ett mottagningsbevis ska skickas till sökanden när en fullständig ansökan har kommit in och om innehållet i ett sådant bevis finns i 8 § lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden.

Sammanställning av frågor och svar i enkätens del 2

2.1 Ange ungefärlig andel lov och förhandsbesked som BN beslutade inom 10 veckor (under 2017)

2.2 Beskriv kortfattat BN:s handläggningsrutiner när det gäller handläggning av lov- och förhandsbesked.

Omfattning av delegationen

Majoriteten av kommunerna uppger att många beslut kan tas på delegation. Vanligt är att nämnden inte delegerat beslutsfattandet i följande ärendetyper:

- Förhandsbesked
- Nybyggnation på landsbygd (som inte har föregåtts av förhandsbesked)
- Avslag/nekad startbesked
- Frågor om förelägganden, viten och sanktionsavgifter
- Byggnation, som inte är en komplementbyggnad, utan för detaljplan
- Nybyggnation utanför detaljplanelagt område
- Nybyggnad av flerbostadshus
- Ny- eller tillbyggnad av större industri- eller handelsbyggnader (>2000 kvm)
- Ärenden som är av större vikt
- Ärenden som går någon emot (ärenden med erinran, avslag m.m.)
- Ärenden av principiell beskaffenhet

Handläggningsrutiner

Tre av länets kommuner har mailat in skriftliga rutiner, riktlinjer mm, dessa ligger som bilagor i slutet av denna rapport.

Ett par kommuner uppger att de inte har nedskrivna rutiner, men en av dessa anger att man följer rutiner som tagits fram av SKL, Boverket och länsstyrelserna.

En kommun uppger att de under 2018 kommer att ta fram en processkartläggning, som också kommer att innehålla handläggningsrutiner.

Övriga kommuner har kortfattat beskrivit handläggningsrutinen kring ansökningar om lov och förhandsbesked.

Både de rutiner som länsstyrelsen fått ta del av via mail, och de rutiner som beskrivs i enkätsvaren ser mycket bra ut och länsstyrelsen kan konstatera att det finns stora likheter i hur länets samtliga kommuner hanterar denna typ av ansökningar. En skillnad som noterats är att en del kommuner har administrativ personal som sköter registrering och expediering.

Vanlig handläggningsrutin i länets kommuner:

- När en ansökan kommer in registreras den
- Vid en gemensam ärendegenomgång fördelas ärendena bland handläggarna
- Vid ärendegenomgången bedöms om ansökan är komplett eller om komplettering behövs
- Ev grannhörande görs
- Handläggaren granskar mot t ex ÖP, fornlämningar, riksintressen, strandskydd, naturvård, kulturmiljö och åkermark (någon kommun använder sig av samtliga handläggare vid granskningen, för att få en så enhetlig bedömning som möjligt)
- Vid behov remitterar handläggaren ansökan internt och/eller externt (t ex till kommunekologen, miljöavdelningen, kommunarkitekten, muséet)
- Beslut tas på delegation alternativt en tjänsteskrivelse med förslag till beslut skickas till nämnden

Digitalisering

Länsstyrelsen tycker sig kunna utläsa av enkätsvaren, att majoriteten av kommunerna främst använder sig av papperskopior vid handläggningen.

Någon kommun uppger att de scannar alla inkomna handlingar och kopplar dem till ärendehanteringsprogrammet.

I vissa kommuner kan ansökningsblanketten fyllas i digitalt (dock ej skrivas under). Sökande i en kommun kan ange att elektronisk kommunikation kan användas. Handlingar skickas även i någon kommun ut digitalt till nämnden inför sammanträden.

2.3 Ange gärna om BN har förbättrat handläggningstiderna och beskriv vilka förändringar BN gjort för att förbättra resultatet

Två kommuner uppger att de kontinuerligt ser över sina rutiner, och att målet är att återkoppla snabbt till sökanden, både vad gäller att informera om vem som handlägger ärendet och om ansökan behöver kompletteras – ett ärende får aldrig ligga för länge innan återkoppling.

En kommun uppger att rutinerna under åren har förändrats, man har t ex frångått att en handläggare har ett visst ansvar, nu har alla handläggare samma ansvar. Granskningar görs numera tillsammans, och gemensamt kommer man fram till hur ärendet ska hanteras. Inkomna kompletteringar granskas (då tid finns) varje vecka, för att få ärendena att komma framåt.

En kommun uppger att de har anställt fler medarbetare och enhetschefer, man har nedskrivna rutiner och riktlinjer, att medborgardialogen blivit bättre och att man ser till att man har rätt kompetens på rätt plats.

Ett par kommuner uppger att en ökad mängd ärenden men också ansökningar som gäller mer komplexa ärenden gjort att handläggningstiderna blivit något längre under 2017. Man har under 2017 anställt en administratör till avdelningen för att avlasta handläggarna när det gäller administrationen i lovärendena. En av kommunerna uppger också att man har personalbrist.

2.4 Beskriv kortfattat hur BN är organiserade samt hur BN arbetar för att ge service och rådgivning när det gäller lov och förhandsbesked

Organisation

Vad gäller kommunernas organisation så har inte alla kommuner beskrivit denna i enkätsvaren. Storleken på länets kommuner skiljer sig väldigt mycket åt, länets största kommun sett till folkmängd har 219 000 invånare och den minsta har 9 500. Skillnaderna på hur förvaltningarna är organiserade är därför också väldigt stora.

En av länets kommuner (som ska tilläggas, har gemensam förvaltning med en kommun i ett annat län) uppger att de är bemannade med 1 arkitekt, 1 chef, 1 koordinator, 1 bebyggelseantikvarie samt 5 handläggare.

En kommun anger att bygglovavdelningen ligger under Bygg- och miljöförvaltningen. I förvaltningen ingår bygglov, miljöavdelningen, mät-kart och GIS samt bostadsanpassning. Dessa avdelningar gemensamt ligger under Bygg- och miljönämnden.

I en kommun är byggnadsnämnden kommunstyrelsen, bygglovhandläggarna ingår i Samhällsbyggnadsenheten som är en del av Medborgarservice som är underställd kommunstyrelsen.

En kommun beskriver organisationen som följande: förvaltningschef - byggchef och miljöchef - inspektörer och stab.

Länets största kommun beskriver att BN består av 5 enheter varav:

Administration:	12 st + enhetschef
Tillsyn:	6 st + enhetschef
Bygglovhandläggning:	18 st + enhetschef
Byggnadsinspektörer:	15 st + enhetschef
Kart och mät:	12 st + enhetschef

En kommun uppger att på förvaltningen för byggmiljö sitter en avdelningsövergripande chef, en administratör samt två handläggare för lov- och anmälningsärenden.

En kommun uppger att kommunens bygg- och miljöavdelning handlägger inkomna lov- och förhandsbesked.

Råd och service

Fem kommuner uppger att man har någon form av ett kontaktcenter (med konceptet "En väg in") dit alla kan ringa och få en första hjälp. Kontaktcentret har till uppgift att svara på enklare frågor samt lämna ut handlingar. Är frågan av mer komplicerad art skickas den till handläggare/inspektör eller chef, som då har som ansvar att svara/återkoppla inom två arbetsdagar.

En av dessa kommuner anordnar även "Öppet Hus" för allmänheten två timmar i veckan, mellan kl 16-18.

En annan av dessa kommuner ordnar också "Öppet Hus" en eftermiddag i månaden, vid det tillfället deltar även övriga medarbetare på förvaltningen, så även de som har frågor om t ex enskilda avlopp eller kartor är välkomna.

En kommun ordnar med två informationsmöten varje vår.

En kommun uppger att de har telefonrådgivning 4 halvdagar per vecka, samt att möjlighet till personlig rådgivning via besök kan bokas i förväg. Man har rådgivning via hemsida och två informationsmöten varje vår.

En kommun uppger att de hela tiden utvecklar sin tillgänglighet mot medborgarna. Idag har man en "öppen" telefon mellan kl 09:00-15:00. Alla samtal ska dock gå via vårt kontaktcenter. En kommun informerar om processen på kommunens webbsida.

En kommun anger att handläggarna finns oftast tillgängliga för rådgivning via telefon och mail samt för besök.

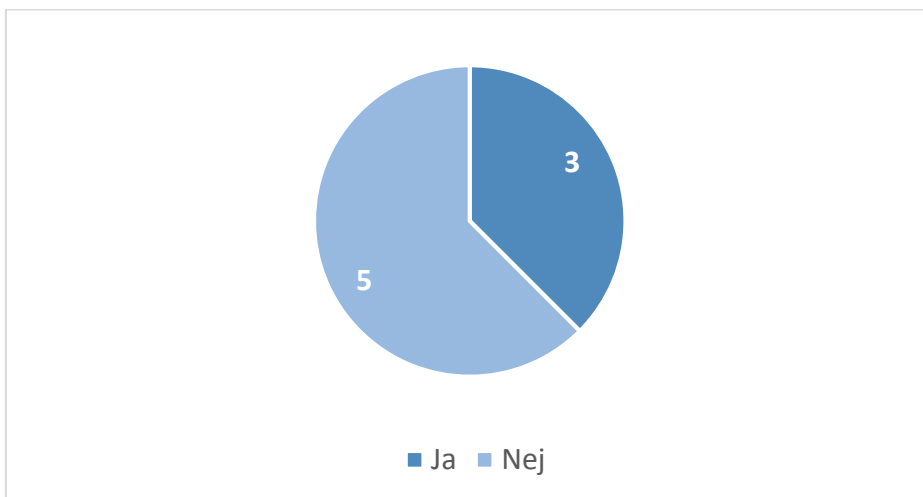
2.5 Beskriv hur BN arbetar med kompetensförsörjning när det gäller handläggning av lov och förhandsbesked

Det som framkommer i enkätsvaren visar att majoriteten av kommunerna i länet erbjuder kurser och utbildningar vartefter det finns behov av detta.

Av enkätsvaren framkommer att kommunerna också använder sig av Boverkets webinarier, Bygglovalliansen, FSBS och FSBI, interna och externa utbildningar och nätverkande med andra kommuner. Några av kommunerna försöker också ständigt att hålla sig uppdaterade på domar från MÖD. Några av kommunerna nämner också vikten av erfarenhetsutbyte vid handläggartäffar och konferenser.

En kommun uppger att man arbetar med att ta fram rutiner för detta, men just nu har man tidsbrist och personalomsättning.

2.6 Har BN haft svårt att klara handläggningstiden?

2.7 Vad bedömer BN att svårigheterna berott på?

De fem kommuner som uppgett att de har haft svårt att klara handläggningstiderna anger att det beror på:

Tre kommuner anger att det beror på resursproblem.

"Det är svårt att få tag på arbetskraft inom den heta region vi verkar inom. Vid rekrytering får vi sällan någon erfaren handläggare, därför blir det resursmässigt krävande med introduktion. Behövs ökade satsningar på utbildning av dessa kompetenser, fler utbildningar och fler platser."

En kommun anger att nämndprocessen är lång.

2.8 Övriga synpunkter som gäller lov och förhandsbesked, t ex problem, förslag till lösningar etc.

Kommentarer hämtade ur enkätsvaren:

”En önskan är att Boverket kan arbeta mer som vägledande till kommunerna. Vår kommun är med i ett nätverk som heter Bygglovalliansen. Där ingår flertalet Stockholmskommuner. Där diskuteras i dagsläget vad vi kommuner kan göra för att samverka bättre. Många byggherrar känner missnöje för att kommunerna arbetar olika. Vi hoppas att detta nätverk ska inleda en bättre samverkan och samsyn kommuner emellan och framförallt mot medborgarna.”

”Utveckla och förbättra dialogen mellan medarbetare och medborgare”

Del 3, Anmälan

Lagstöd

PBF 6 kap 7 §

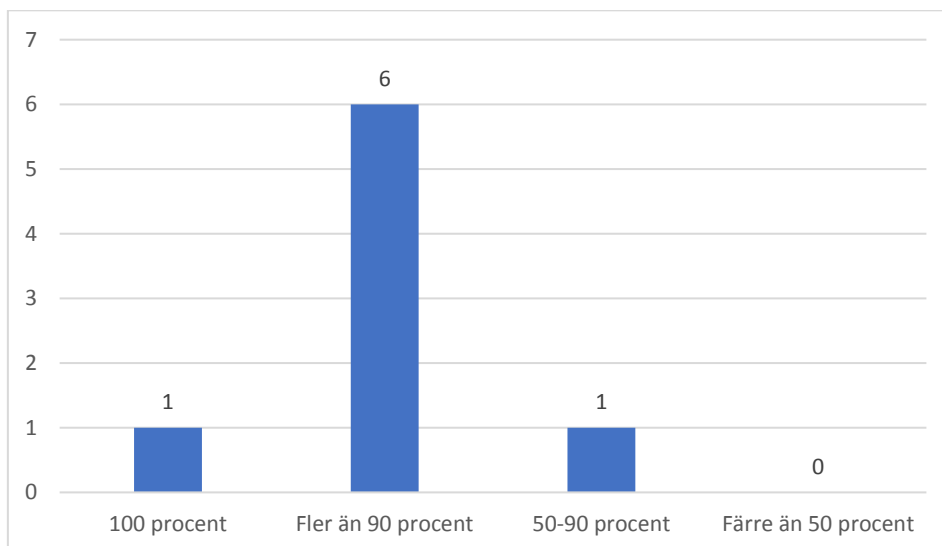
En anmälan för en åtgärd som avses i 5 § ska vara skriftlig och göras till byggnadsnämnden.

Byggnadsnämnden ska handlägga en anmälan skyndsamt och meddela sitt beslut om startbesked inom fyra veckor från den tidpunkt då samtliga behövliga uppgifter kom in till nämnden. Om frågan är av större vikt eller av principiell betydelse, får dock nämnden meddela sitt beslut om startbesked inom åtta veckor från den tidpunkten.

Bestämmelser om att ett mottagningsbevis ska skickas till sökanden när en fullständig ansökan har kommit in och om innehållet i ett sådant bevis finns i 8 § lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden.

Sammanställning av frågor och svar i enkätens del 3

3.1 Ange ungefärlig andel anmälanärenden där BN beslutade om startbesked inom fyra veckor (under 2017)

3.2 Beskriv kortfattat BN:s handläggningsrutiner när det gäller handläggning av anmälsärenden

Handläggningsrutiner

Tre av länets kommuner har mailat in skriftliga rutiner, riktlinjer mm, dessa ligger som bilagor i slutet av denna rapport.

Ett par kommuner uppger att de inte har nedskrivna rutiner, men en av dessa anger att man följer rutiner som tagits fram av SKL, Boverket och länsstyrelserna.

En kommun uppger att de under 2018 kommer att ta fram en processkartläggning, som också kommer att innehålla handläggningsrutiner. Samma kommun uppger att anmälningsärenden gällande eldstäder, OVK och hissar idag handläggs av kommunens bygglovkoordinator. Detta är en helt ny tjänst inrättad 2018. Bygglovkoordinatören har dock inte delegation utan inspektörerna skriver under startbeskedet.

Övriga kommuner har kortfattat beskrivit handläggningsrutinen kring anmälsärenden.

Både de rutiner som länsstyrelsen fått ta del av via mail, och de rutiner som beskrivs i enkätsvaren ser mycket bra ut och länsstyrelsen kan konstatera att det finns stora likheter i hur länets samtliga kommuner hanterar denna typ av ansökningar. En skillnad som noterats är att en del kommuner har administrativ personal som sköter registrering och expediering.

Vanlig handläggningsrutin i länets kommuner:

- När en ansökan kommer in registreras den
- Vid en gemensam ärendegenomgång fördelas ärendena bland handläggarna
- Vid ärendegenomgången bedöms om ansökan är komplett eller om komplettering behövs
- Ev grannhörande görs
- Handläggaren granskar mot t ex ÖP, fornlämningar, riksintressen, strandskydd, naturvård, kulturmiljö och åkermark (någon kommun använder sig av samtliga handläggare vid granskningen, för att få en så enhetlig bedömning som möjligt)
- Vid behov remitterar handläggaren ansökan internt och/eller externt (t ex till kommunekologen, miljöavdelningen, kommunarkitekten, muséet)
- Beslut tas på delegation alternativt en tjänsteskrivelse med förslag till beslut skickas till nämnden

Kommentar hämtad ur enkätsvaren:

"Om ärendet är komplett handlägger inspektören det så snart denne kan och det sker oftast samma dag som det var komplett eller dagen efter."

3.3 Ange gärna om BN har förbättrat handläggningstiderna och beskriv vilka förändringar som gjorts för att förbättra resultatet

En av kommunerna i länet uppger att de kontinuerligt ser över sina rutiner, en annan kommun uppger att det nog varit samma handläggningstider under flera år.

En kommun anger att snitttiden ligger på cirka 1,75 veckor

En kommun nämner även här att den ökade mängd ärenden har gjort att handläggningstiderna under 2017 har ökat något.

En kommun uppger att man avlastat inspektörerna med anmälningssärenden gällande eldstäder, OVK och hissar och att nästa steg är att avlasta dessa med Attefallsärenden som de idag handlägger. Denna kommun håller i dagarna på att rekrytera två nya bygglovhandläggare och när detta är klart kommer "Attefallarna" att lyftas över till dessa istället. Man strävar även efter att istället renodla sina byggnadsinspektörer på den tekniska delen.

En kommun uppger att de åtgärder man nämner under fråga 2.3 ger följd effekter även för anmälsärenden, nämligen att man har anställt fler medarbetare och enhetschefer, rutiner och riktlinjer är nedskrivna, bättre medborgardialog och man ser till att man har rätt kompetens på rätt plats.

3.4 Beskriv kortfattat hur BN är organiserade samt hur BN arbetar för att ge service och rådgivning angående anmälanärenden

Organisation

Vad gäller kommunernas organisation så har inte alla kommuner beskrivit denna i enkätsvaren. Storleken på länets kommuner skiljer sig väldigt mycket åt, länets största kommun har 224 000 invånare och den minsta har 9 500. Skillnaderna på hur förvaltningarna är organiserade är därför också väldigt stora.

En av länets kommuner (som ska tilläggas, har gemensam förvaltning med en kommun i ett annat län) uppger att de är bemannade med 1 arkitekt, 1 chef, 1 koordinator, 1 bebyggelseantikvarie samt 5 handläggare.

En kommun anger att bygglovavdelningen ligger under Bygg- och miljöförvaltningen. I förvaltningen ingår bygglov, miljöavdelningen, mät-kart och GIS samt bostadsanpassning. Dessa avdelningar gemensamt ligger under Bygg- och miljönämnden.

I en kommun är byggnadsnämnden kommunstyrelsen, bygglovhandläggarna ingår i Samhällsbyggnadsenheten som är en del av Medborgarservice som är underställd kommunstyrelsen.

En kommun beskriver organisationen som följande: förvaltningschef - byggchef och miljöchef - inspektörer och stab.

Länets största kommun beskriver att BN består av 5 enheter varav:

Administration:	12 st + enhetschef
Tillsyn:	6 st + enhetschef
Bygglovhandläggning:	18 st + enhetschef
Byggnadsinspektörer:	15 st + enhetschef
Kart och mät:	12 st + enhetschef

En kommun uppger att på förvaltningen för byggmiljö sitter en avdelningsövergripande chef, en administratör samt två handläggare för lov- och anmälningsärenden.

En kommun uppger att kommunens bygg- och miljöavdelning handlägger inkomna lov- och förhandsbesked.

Råd och service

Fem kommuner uppger att man har någon form av ett kontaktcenter (med konceptet "En väg in") dit alla kan ringa och få en första hjälp. Kontaktcentret har till uppgift att svara på enklare frågor samt lämna ut handlingar. Är frågan av mer komplicerad art skickas den till handläggare/inspektör eller chef, som då har som ansvar att svara/återkoppla inom två arbetsdagar.

En av dessa kommuner anordnar även "Öppet Hus" för allmänheten två timmar i veckan, mellan kl 16-18.

En annan av dessa kommuner ordnar också "Öppet Hus" en eftermiddag i månaden, vid det tillfället deltar även övriga medarbetare på förvaltningen, så även de som har frågor om t ex enskilda avlopp eller kartor är välkomna.

En kommun ordnar med två informationsmöten varje vår.

En kommun uppger att de har telefonrådgivning 4 halvdagar per vecka, samt att möjlighet till personlig rådgivning via besök kan bokas i förväg. Man har rådgivning via hemsida och två informationsmöten varje vår.

En kommun uppger att de hela tiden utvecklar sin tillgänglighet mot medborgarna. Idag har man en "öppen" telefon mellan kl 09:00-15:00. Alla samtal ska dock gå via vårt kontaktcenter. En kommun informerar om processen på kommunens webbsida.

En kommun anger att handläggarna finns oftast tillgängliga för rådgivning via telefon och mail samt för besök.

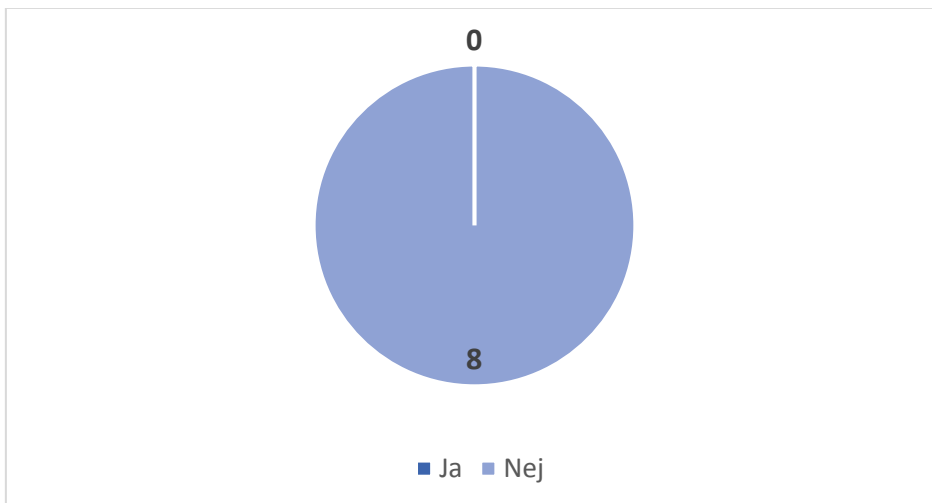
3.5 Beskriv hur BN arbetar med kompetensförsörjning angående handläggning av anmälnärenden

Det som framkommer i enkätsvaren visar att majoriteten av kommunerna i länet erbjuder kurser och utbildningar vartefter det finns behov av detta.

Av enkätsvaren framkommer att kommunerna också använder sig av Boverkets webinarier, Bygglovalliansen, FSBS och FSBI, interna och externa utbildningar och nätverkande med andra kommuner. Några av kommunerna försöker också ständigt att hålla sig uppdaterade på domar från MÖD. Några av kommunerna nämner också vikten av erfarenhetsutbyte vid handläggartreffen och konferenser.

En kommun uppger att man arbetar med att ta fram rutiner för detta, men just nu har man tidsbrist och personalomsättning.

3.6 Har BN haft svårt att klara handläggningstiderna för anmälanärenden?

3.7 Vad bedömer BN att svårigheterna berott på? (T ex resursproblem eller annat)

Ingen av länets kommuner har haft svårt att klara handläggningstiderna för anmälanärenden.

3.8 Övriga synpunkter när det gäller anmälanärenden, t ex problem, förslag till lösningar etc.

Kommentarer hämtade ur enkätsvaren:

"Idag tror många medborgare att ett anmälningsärende är mycket "lättare" än ett bygglov. De förstår inte riktigt de krav vi måste ställa och varför. Många gånger får vi kommentaren att "det skulle vara lättare med nya Attefallsreglerna" men det verkar snarare vara ännu svårare. Idag uppfattar vi det på vår avdelning som att kraven är densamma oavsett attefall eller bygglov. Regeringen bör se över attefallsregeln och göra en utvärdering på hur utfallet blivit nu när det gått en tid. Man borde kunna lätta på kraven men ändå säkerställa en bra kvalitet på byggnationen."

"Utveckla och förbättra dialogen mellan medarbetare och medborgare och skapa tydligare rutiner"

Analys/reflektion

Del 1, Planbesked

Sammanfattningsvis klarar länets kommuner handlingstiderna för planbesked bra. Framgångsfaktorer kan dels vara att resurser prioriteras till detta, att kommunerna har riktlinjer och rutiner att följa för hur ärendena ska handläggas och vad som ska utgöra underlag för bedömningar i ärendena. En faktor som kan förlänga tiden till beslut är frekvensen för sammanträden hos nämnden eller KS, samt den tid före sammanträden som förslg till beslut behöver vara klart. I huvudsak framstår det dock som att länets kommuner hanterar detta väl.

Del 2 och 3, Lov och förhandsbesked samt anmälan

Länsstyrelsen kan konstatera att kommunerna i Uppsala län till stor del klarade att fatta beslut om lov/förhandsbesked inom 10 veckor, under 2017. Dock anger över hälften av kommunerna att de haft svårt att klara handläggningstiden.

När det gäller anmälanärenden klarade också de flesta kommuner att fatta beslut om startbesked inom 4 veckor, under 2017. Ingen kommun säger sig heller ha haft problem med att klara handläggningstiderna.

Framgångsfaktorer

Rutiner och riktlinjer

Länsstyrelsen bedömer att en framgångsfaktor kan anses vara att samtliga kommuner använder sig av rutiner och riktlinjer, majoriteten av länets kommuner har tagit fram och skrivit ner egna, medan ett par kommuner istället använder sig av rutiner och riktlinjer som tagits fram av SKL, Boverket och länsstyrelserna. De flesta av kommunerna uppger också att rutinerna ses över och uppdateras regelbundet.

Både de rutiner som länsstyrelsen fått ta del av via mail (se bilagor), och de rutiner som beskrivs i enkätsvaren ser mycket bra ut och länsstyrelsen kan konstatera att det finns stora likheter i hur länets samtliga kommuner hanterar denna typ av ansökningar. En skillnad som noterats är att en del kommuner har administrativ personal som sköter registrering och expediering. Den administrativa personalen har även i någon kommun fått ta över "enklare" ärenden, som eldstäder, OVK, hissar mm för att avlasta inspektörerna.

Delegation

Ytterligare en framgångsfaktor bedöms vara att många beslut kan tas på delegation, vilket förkortar handläggningstiden.

Kompetens

Granskningar av ansökningar görs ofta gemensamt av flera handläggare och kommunerna i länet jobbar på att se till att ha rätt kompetens på rätt plats. Kompetensförsörjningen är god i samtliga länets kommuner.

Råd och service

Kommunerna jobbar mycket för att ha en fungerande medborgardialog. Över hälften har någon form av kontaktcenter/”en väg in”, man ordnar med Öppet hus, informationsmöten, telefonrådgivning och rådgivning på webben. Handläggarna försöker i några kommuner att se till att vara tillgängliga för både telefonsamtal och personliga besök.

Utmaningar

Resurser

Flera kommuner i länet nämner resursproblem och svårt att få tag på arbetskraft är vanligaste orsaken till svårigheten att klara handläggningstiderna när det gäller lov/förhandsbesked. Länsstyrelsen är sedan tidigare medveten om att de mindre kommunerna kan ha svårt att locka till sig arbetskraft, arbetet som bygglovshandläggare/byggnadsinspektör tenderar att bli enklare att utföra om man är fler handläggare som kan hjälpas åt att granska och bedöma ansökan. I mindre kommuner är man av förståeliga skäl vanligtvis färre handläggare, och får man då erbjudande från en större kommun (med fler handläggare) så är det inte ovanligt att handläggarna byter till en större kommun.

Attefallsreglerna

Även om endast en kommun tar upp det som ett problem i enkätsvaren så har länsstyrelsen stött på det vid flera tillfällen att kommunerna upplever att många medborgare har bilden av att det skulle bli så mycket enklare med Attefallsreglerna, och upplever att kommunerna ”ändå” ställer många krav. En önskan är att regeringen ser över Attefallsreglerna och utvärderar dem.

Beslut som ska tas i nämnden

I ärenden där tjänstemännen inte har delegation på att fatta beslut, så nämns långa nämndprocesser som en utmaning när det gäller att klara handläggningstiderna.

Tolkningar och vägledning

Många ärenden innebär att tjänstemännen behöver göra komplexa bedömningar, och avvägningarna är tidvis svåra, och man upplever att vägledning från Boverket saknas.

Flera kommuner nämner att det är ett problem att tolkningar/bedömningar görs olika i landet. Detta kan innebära att diskussionerna mellan sökanden och tjänstemän blir långdragen och ibland även konfliktfylld.

Digitalisering

Länsstyrelsen kan utläsa av enkätsvaren att majoriteten av kommunerna främst använder sig av papperskopior vid handläggningen av ärenden. Om en fullständig digital hantering skulle kunna förkorta handläggningstiderna är därför svårt att bedöma.

Bilagor

1. Håbo kommun

Rutiner för handläggning av eldstad i en- och tvåbostadshus, eller hiss

Rutiner för underkända hissbesiktningsprotokoll

2. Uppsala kommun

Arbetsrutin:

- Diarieföring e-tjänst
- Kompletteringar
- Ärendeklasser
- Grannehörande och kungörelse inom plan
- Grannehörande och kungörelse utom plan
- Remiss genomföra utskick
- Registrering remissvar och yttrande

3. Älvkarleby kommun

Rutiner bygglov

Denna rapport är en sammanställning av hur kommunerna uppfyller kraven på lagstadgade handläggningstider när det gäller planbesked, lov och förhandsbesked samt anmälan. Rapporten innehåller även goda och konkreta exempel på handläggningsrutiner mm.

Sammanställningen grundar sig på de svar som kommit fram i samband med den enkätundersökning som gjorts liktydig bland alla byggnadsnämnder i Sverige, samt de diskussioner som förts vid de besök länsstyrelsen genomfört hos samtliga länets kommuner. Målet med detta arbete är att göra den uppföljning och utvärdering som plan- och byggförordningen ålägger länsstyrelserna att göra.

Titel:

Länsstyrelsens diarienummer: 404-2955-2018

Länsstyrelsen i Uppsala län
Bäverns Gränd 17
751 86 UPPSALA

Tfn: 010 – 22 33 000 (vxl)

Webbsida: <http://www.lansstyrelsen.se/uppsala/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/planfragor/tillsynsvagledning/Pages/default.aspx>